

BIPT

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**MEDEDELING VAN DE RAAD VAN HET BIPT VAN
19 APRIL 2016
BETREFFENDE
DE VERKLARING VAN OVEREENSTEMMING VAN HET
KOSTENTOEREKENINGSSYSTEEM VOOR BPOST VOOR HET JAAR
2014 OP BASIS VAN DE VERSLAGEN OPGESTELD DOOR HET
COLLEGE VAN COMMISSARISSEN BIJ BPOST**

NIET-VERTROUWELIJKE VERSIE

INHOUDSOPGAVE

1. DOEL.....	3
2. RETROACTA.....	3
3. JURIDISCHE BASIS EN BASISPRINCIPES	3
3.1. JURIDISCHE BASIS	3
3.2. BASISPRINCIPES.....	4
4. CONFORMITEITSVERKLARING	5

1. DOEL

Deze mededeling betreft de verklaring van overeenstemming van het kostenberekeningssysteem voor bpost voor het jaar 2014 opgesteld door het College van Commissarissen in opdracht van het BIPT. Deze verklaring is opgesteld conform het koninklijk besluit van 25 april 2014 tot toepassing van titel IV van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

2. RETROACTA

In zijn besluit van 30 mei 2007 met betrekking tot de specificatie met betrekking tot de controle van de analytische boekhouding van bpost NV, om jaarlijks een conformiteitsverklaring op te stellen heeft het BIPT de opdracht van het College van Commissarissen gespecificeerd.

De conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2006 werd gepubliceerd op 12 november 2009. De conformiteit van het kostentoerekeningsysteem van bpost voor 2007, 2008 en 2009 werd gepubliceerd op 23 maart 2012. Vervolgens werd de conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2010 gepubliceerd op 9 augustus 2013, de conformiteit voor 2011 en 2012 op 20 februari 2014 en de conformiteit voor 2013 op 28 februari 2015.

Het College van Commissarissen heeft zijn finaal verslag inzake de conformiteit van het kostentoerekeningssysteem van bpost voor 2014 overgezonden aan het BIPT op 22 maart 2016.

Het ontwerp van mededeling met betrekking tot deze conformiteitsverklaring werd goedgekeurd door de Raad van het BIPT op 12 april 2016.

Vervolgens werd bpost geraadpleegd om de vertrouwelijke gegevens aan te duiden. bpost heeft zijn antwoord, met aanduiding van de vertrouwelijke secties, verzonden op 18 april 2016. Daarna kon overgegaan worden tot het opstellen van een publiceerbare niet-vertrouwelijke versie.

3. JURIDISCHE BASIS EN BASISPRINCIPES

3.1. Juridische basis

Hieronder vindt men een summiere beschrijving van het wettelijk kader:

- Artikel 144septies van de wet van 21 maart 1991 schrijft voor:
 - “Het Instituut waakt erover dat:
 - de in artikel 144quinquies bedoelde rekeningen worden gecontroleerd door een bevoegde instelling die onafhankelijk is van de leverancier van de universele dienst;
 - jaarlijks een conformiteitverklaring wordt gepubliceerd.”
- Artikel 11 van het koninklijk besluit van 25 april 2014 luidt: Elk jaar gaat de auditeur na of de causale verbanden tussen de cost drivers en de activiteiten economisch aanvaardbaar en conform de beginselen van art. 144sexies van de wet zijn.

Het besluit van het BIPT van 30 mei 2007 specificeert de verschillende punten waarvan de kosten dienen te worden gecontroleerd:

- Het in overeenstemming brengen van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding.
- Verificatie van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteiten die in de analytische boekhouding opgenomen zijn, waarbij dat principe ook geldt voor de toerekening van de BU's en de SU's.
- Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost.
- Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse "Voorbehouden", "Universeel", "Openbaar" en "Commercieel" (verplichting krachtens art. 8 van het KB).
- Verificatie van de toerekening van de Global Sustaining.
- Verificatie van de processen / procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding."

3.2. Basisprincipes

Deze basisprincipes zijn van toepassing wanneer het gaat om kosten of inkomsten. Het kostentoerekeningssysteem moet voldoen aan de volgende principes:

- **Causaliteitsbeginsel:** de kosten moeten direct of indirect worden toegeschreven aan de diensten die de kosten hebben "veroorzaakt". Dit veronderstelt dat de relevantie van elke kostenpost wordt nagegaan, dat de relevante kostenfactor ("cost driver") wordt geïdentificeerd en gekwantificeerd en dat die cost driver wordt gebruikt voor het toewijzen van de daarmee overeenstemmende kosten.

Methodes van het type "Activity-Based Costing" (ABC) moeten worden gebruikt. ABC is een methode die gebaseerd is op cost drivers die de kosten volgen en toewijzen aan de hand van de uitgevoerde activiteiten en waarbij duidelijke oorzakelijke verbanden kunnen worden gelegd tussen de activiteiten, de kosten die ermee verband houden en de resultaten van die activiteiten.

- **Objectiviteitsbeginsel:** de toewijzing van de kosten moet objectief zijn en mag geen voor- of nadelen inhouden voor de operator of voor bepaalde producten, diensten of netwerkelementen.
- **Consistentiebeginsel:** de verdelingsregels moeten, in de mate van het mogelijke, vergelijkbaar zijn van jaar tot jaar. Wanneer veranderingen in de methode, structuur, interne organisatie of werking een aanzienlijke impact hebben, moeten de aard en de rechtvaardiging van die veranderingen duidelijk worden uiteengezet.
- **Transparantiebeginsel:** het systeem voor kostentoerekening moet worden toegelicht in een gedetailleerde en volledige documentatie. De operator moet de gebruikte methodes en het toerekeningssysteem uitvoerig kunnen uitleggen.

Naast het feit dat het kostentoerekeningssysteem moet voldoen aan het causaliteits-, objectiviteits-, consistentie- en transparantiebeginsel, moet de informatie die door het systeem wordt gebruikt en de informatie die eruit wordt gehaald:

- **Relevant** zijn, namelijk nuttig zijn voor het besluitvormingsproces (in dit geval gaat het om de besluiten die door de regulator kunnen worden genomen) en te gepasten tijde beschikbaar zijn;
- **Betrouwbaar** zijn, namelijk volledig, vrij van materiële fouten en systematische fouten, waardoor een waarheidsgetrouw beeld wordt weergegeven. Wanneer monsters gebruikt worden om de toewijzing van de kosten af te leiden, moeten de steekproefmethodes steunen op erkende statistische technieken;
- **Vergelijkbaar** zijn, om zo de ontwikkelingen en verschillen in de tijd tot uiting te brengen;
- **Materieel** zijn: informatie is materieel als de weglating ervan of een onjuiste weergave redelijkerwijze een invloed zou hebben op de interpretatie van de resultaten of de besluiten die op basis van het kostentoerekeningssysteem moeten worden genomen;
- **Verifieerbaar** zijn: de gegevens moeten kunnen worden gevolgd en op elkaar worden afgestemd aan de hand van een toewijzingsprocedure, vanaf de brongegevens tot het eindresultaat. De operator moet bovendien de nodige gegevens bewaren om de controle van het kostentoerekeningssysteem mogelijk te maken.

4. CONFORMITEITSVERKLARING

Hierna vindt men de conformiteitsverklaring (vertrouwelijke versie) opgesteld door het College van Commissarissen, in opdracht van het BIPT.

Charles Cuvelliez
Lid van de Raad

Axel Desmedt
Lid van de Raad

Luc Vanfleteren
Lid van de Raad

Jack Hamande
Voorzitter van de Raad

Bijlage: conformiteitsverklaring (niet-vertrouwelijke versie) opgesteld door het College van Commissarissen, in opdracht van het BIPT

Bpost NV van publiek recht
Muntcentrum
1000 Brussel

22 januari 2016

Overeenkomstig artikel 11 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2014 en de opdrachtbrief brengen wij verslag uit over de door ons overeengekomen en verrichtte bijzondere werkzaamheden met betrekking tot specifieke financiële informatie. Onze opdracht werd uitgevoerd overeenkomstig de International Standards on Related Services (ISRS 4400) (“Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie”).

De draagwijdte van deze opdracht werd gespecificeerd in bovenvermeld Koninklijk Besluit. Meer bepaald omvat deze opdracht bepaalde controlewerkzaamheden met betrekking tot de analytische boekhouding van bpost NV van publiek recht (hierna “bpost”) voor het boekjaar 2014. Onze werkzaamheden werden uitgevoerd en zijn afgesloten in overeenstemming met bovenvermelde specificaties. Dit rapport kan enkel aangewend worden in het kader van voornoemde opdracht en kan bijgevolg niet gebruikt worden voor enige andere doelstelling, noch overgemaakt worden aan partijen, andere dan bpost of het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (“BIPT”). In geen enkel geval kunnen wij aansprakelijk gesteld worden ten aanzien van andere partijen dan bpost en het BIPT.

De hierna opgelijste en uitgevoerde werkzaamheden betreffen geen volkomen controle, noch een beperkt nazicht, zoals gedefinieerd in International Standards on Auditing (“ISA”). Bijgevolg formuleren wij geen oordeel over de getrouwheid van de analytische boekhouding van bpost in zijn geheel. Volledigheidshalve wijzen wij er nog op dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een volledige controle zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere bevindingen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u mogelijk van belang zouden kunnen zijn geweest.

Onze, in het kader van bovenvermelde opdracht, uitgevoerde en overeengekomen specifieke werkzaamheden zijn hieronder samengevat:

1. Reconciliatie van de analytische boekhouding met de algemene boekhouding.
2. Verificatie van het causale verband tussen de cost drivers en de activiteit van de analytische boekhouding.
3. Verificatie via peiling van de juistheid van de statistische gegevens die worden ingevoerd in het costing-model van bpost.
4. Verificatie van de juistheid van de classificatie van de producten in klasse “Universeel”, “Openbaar” en “Commercieel” in navolging van artikel 2 §2 en artikel 13 van het KB van 25 april 2014.
5. Verificatie van de processen/procedures inzake wijziging en invoering van de basisgegevens in de analytische boekhouding.

Feitelijke bevindingen

Onze feitelijke bevindingen, die voortvloeien uit onze uitgevoerde werkzaamheden, zijn hierna samengevat:

- **Met betrekking tot punt 1:** De bedrijfsopbrengsten evenals de bedrijfskosten opgenomen in de analytische boekhouding konden worden afgestemd met de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten van de algemene boekhouding. De elementen die deze afstemming mogelijk maken, werden geïdentificeerd en naar behoren verklaard.

- **Met betrekking tot punt 2:**

1. Nazicht en documentatie van de wijzigingen in cost drivers

- Het BIPT vraagt om jaarlijks een lijst te verschaffen met de voornaamste veranderingen i.v.m. de cost drivers, een lijst met motiveringen voor de doorgevoerde veranderingen en een verificatie van het logische verband tussen de bron en de bestemming. De informatie die door bpost ter beschikking werd gesteld, bestaat uit verschillende LOG-files in excel waarin de voornaamste wijzigingen in drivers, resources, activiteiten en producten opgenomen zijn en uittreksels uit het kostenmodel (SAS-ABM) met de gedetailleerde allocaties. Per toewijzingsstap, dus per sequentie, werd(en) één of meerdere LOG-files ter beschikking gesteld. Over het gebruik van deze LOG-files kunnen volgende opmerkingen gemaakt worden:
 - Op basis van onze werkzaamheden van de LOG-files werd opgemerkt dat deze files consistent en goed gestructureerd gedocumenteerd zijn, hetgeen het nazicht ervan vereenvoudigt. De wijzigingen worden onderverdeeld in twee soorten files: één om de wijzigingen in allocatiestappen aan te tonen en één om de wijzigingen in structuur aan te tonen.
 - Op basis van onze werkzaamheden blijkt dat sommige wijzigingen in de LOG-files beter werden gemotiveerd dan anderen. In het geval de aard of de motivatie van de veranderingen niet voldoende duidelijk waren in de LOG-files, werd de nodige uitleg en onderbouw aangeleverd door het management. In de LOG-files zelf is geen informatie of definitie beschikbaar met betrekking tot nieuw gecreëerde driver namen. We dienen hierbij te verduidelijken dat we de nodige uitleg en onderbouw hebben ontvangen van het management.

De referentie of codering van de commerciële producten in de LOG-files werd gewijzigd in 2014 ten opzichte van 2013. Deze wijzigingen zorgen voor een moeilijke vergelijking van de producten ten aanzien van verleden jaar. In dit opzicht hebben we van management een tabel bekomen die de vergelijking tussen beide jaren mogelijk maakt.

2. Evaluatie van wijzigingen in cost drivers

- Wij hebben steekproefsgewijs 25 wijzigingen geselecteerd en de economische aanvaardbaarheid van de wijzigingen geëvalueerd. Op basis van onze werkzaamheden kunnen wij besluiten dat we geen opmerkingen hebben over de economische aanvaardbaarheid van de doorgevoerde wijzigingen:

- Activiteiten, operationele producten en commerciële producten welke gerelateerd zijn aan producten met China als bestemming of oorsprong werden gecreëerd teneinde hun kosten af te bakenen. Het doel is om toekomstige distributiekosten beter te kunnen provisioneren. Dit leidt tot een verfijning van het model en bevordert de causaliteit.
- Nieuwe resources, operationele activiteit, operationeel product en commercieel product zijn gecreëerd ten einde de kosten allocatie met betrekking tot het nieuwe aanbod “City Logistics” in kaart te brengen.
- Een aantal drivers en gerelateerde activiteiten welke gelinkt zijn aan IT projecten werden aangepast gezien er sinds 2014 meer informatie beschikbaar is met betrekking tot mandagen, gepresteerd door Business Intelligence, op specifieke IT projecten. Dit leidt tot een meer relevante en meer nauwkeurige allocatie van dergelijke kosten.
- In 2013 werden kosten met betrekking tot “Full Income Statement” (“FIS”) resources, gerelateerd aan energie, kuisdiensten en facility management direct toegewezen op BCG (Business Code Group) niveau op basis van vierkante meters. In 2014 is deze informatie niet meer beschikbaar gezien departementen fysiek verhuisd zijn naar de hoofdzetel en gegroepeerd werden binnen één entiteit. Als gevolg hiervan zijn FIS kosten enkel nog maar relevant op het BU niveau (bestaande uit verschillende BCG’s). Vanuit BU niveau worden ze in eerste instantie verdeeld via een FTE-driver naar BU-gerelateerde operationele activiteiten en zo verdeeld over dezelfde commerciële producten als in 2013. Op die manier wordt de causaliteit gebaseerd op FTE ipv op vierkant meters. Dit leidt tot een verminderde causaliteit hoewel we erkennen dat er wel degelijk een causaal verband bestaat tussen FTE’s en activiteiten.
- Sinds 2010, wordt een groot deel van de ondersteunende diensten reeds naar de operationele diensten/resources verdeeld in het boekhoudsysteem I-promis. Deze verandering werd doorgevoerd in het kader van de implementatie van de nieuwe interne rapporteringstructuur “Full Income Statement” (“FIS”). Vanaf 2010 werden hierbij alle niet-operationele kosten gerelateerd aan energie, ICT, Human Resources, kuisdiensten, facility management, business intelligence, excel project costs, general cost, reconversion en Corporate Project Managers doorgerekend aan operationele resources via cost drivers. In het kostmodel (SAS-ABM) werden de kosten van deze ondersteunende activiteiten als dusdanig al rechtstreeks toegewezen aan operationele resources. We hebben in dit verband volgende bijkomende procedures uitgevoerd:
 - De hierboven beschreven kosten in de boekhouding (I-promis) konden worden aangesloten met het detail van de toegewezen kosten.

- De economische aanvaardbaarheid van de cost driver werd geëvalueerd en op basis van onze werkzaamheden hebben we volgende bevindingen:
 - De kostenallocatie van de energiekosten uit 2014 is gebaseerd op de consumptie voor 2014 van ieder gebouw. Tijdens onze procedures, merkten we op dat er bij nieuwe business units soms geen consumptie beschikbaar is omdat nog geen factuur voor deze BU is binnen gekomen in 2014. Dat is bijvoorbeeld het geval als bpost een gebouw huurt met een jaarlijkse elektriciteitsfactuur. Additioneel merkten we op dat energiekosten enkel worden beschouwd voor gebouwen waarvoor energie elektronisch gefactureerd wordt. Als gevolg hiervan zijn geen gebouwen opgenomen waarvoor energie deel uitmaakt van de huurprijs of waarvoor facturen niet elektronisch worden ontvangen. Deze energiekosten zijn inbegrepen in kosten per vierkant meter en zijn dus beschouwd als een deel van de huurprijs. We bevelen aan om in de toekomst en in de mate van het mogelijke voor nieuwe business units een inschatting te maken van de energieconsumptie, zodat aan de business units ook kosten voor energie worden doorgerekend. Eveneens raden wij aan niet-elektronische facturen mee in beschouwing te nemen net als het deel van huur dat betrekking heeft op energie in de doorrekening.
 - Het departement "Purchasing & Supply" is onderverdeeld in verschillende operationele groepen op basis van het type van kosten waarvoor services worden verleend. De "Purchasing & Supply" kosten naar deze operationele groepen is gebaseerd op de maandelijkse VTE's van elk van de operationele groepen. Daarna worden de kosten van elke individuele operationele groep toegewezen aan één of meerdere business units op basis van vaste percentages. Deze vaste percentages werden bepaald bij het opzetten van het FIS model in 2010 en worden iedere 3 jaar geactualiseerd. We bevelen aan om mogelijke wijzigingen in drivers en bijgevolg het toe te passen percentage jaarlijks te onderzoeken.
 - Voor 25 toewijzingen naar operationele activiteiten werden cost drivers afgestemd en herberekend met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database. De achterliggende database waarmee deze cost drivers werden afgestemd, is de analytische boekhouding in I-promis.
 - De toegewezen kosten in de boekhouding naar operationele resources konden worden aangesloten met de respectievelijke resources in het kostmodel (SAS-ABM).

- **Met betrekking tot punt 3:**

Op basis van een selectie van 5 producten, hebben we voor elk van deze producten 5 activiteiten en voor elk van deze activiteiten één bijhorende resource geselecteerd. De uit deze selectie voortvloeiende resource en activity drivers werden geanalyseerd. Voor elke driver hebben wij het proces van het kostmodel (SAS-ABM) tot de uiteindelijke bron van informatie nagegaan en afgestemd. Uit onze uitgevoerde procedures is gebleken dat de resource en activity drivers konden afgestemd worden met brongegevens zoals deze voortvloeien uit de onderliggende database.

- **Met betrekking tot punt 4:**

De lijst met 586 producten (exclusief de producten die betrekking hebben op global sustaining), zoals ons overgemaakt door bpost, werd integraal afgestemd met de naar het BIPT door te sturen lijst van producten van 2014. Wij begrijpen dat het BIPT de classificatie van 2008, 2009 en 2010 heeft goedgekeurd in het kader van de verificatie van de nettokosten van de aanbieder van de universele dienst. Omwille van de aanpassing van de methodologie van de verificatie van de nettokosten van de universele dienst en het juridisch vacuüm omwille van de afwezigheid van een specifiek wettelijk kader met betrekking tot de goedkeuring van de classificatie werden de lijsten van 2011, 2012 en 2013 nooit formeel goedgekeurd door het BIPT. Omwille hiervan, hebben we alternatieve procedures uitgevoerd. Deze procedures bestonden erin (i) na te gaan of alle producten waaraan kosten werden toegewezen ook op de lijst werden opgenomen en aldus een relevante classificatie hebben en (ii) het bekomen van een afdoende toelichting van andere belangrijke wijzigingen in de classificatie of nieuwe productdefiniëringen ten aanzien van de lijst van 2013.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben we de volgende bevindingen:

[VERTROUWELIJK]

- **Met betrekking tot punt 5:**

Door middel van interviews, op basis van ontvangen informatie van de betrokkenen en op basis van een steekproef van 25 wijzigingen, hebben wij de procedures volgens dewelke de basisgegevens van de analytische boekhouding worden gewijzigd en/of ingevoerd, evenals de verschillende controles die deze procedures bevatten geanalyseerd. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden kunnen we bevestigen dat (i) de wijzigingen zijn geïnventariseerd en gedocumenteerd volgens een goed opgestelde en duidelijke chronologie waarbij de ingestelde procedures worden nageleefd, (ii) de wijzigingen zijn uitgevoerd door de volgens het organigram gemachtigde personen en (iii) de wijzigingen concreet zijn vertaald in het costing-model.

Met betrekking tot (i) hebben wij vastgesteld dat het loggen van wijzigingen per sequentie (chronologie van de kostentoe wijzing in SAS-ABM) manueel geï nventariseerd wordt in een excel bestand. Bovendien worden de wijzigingen sinds 2010 eveneens onderbouwd via LOG-files. We wensen hierbij evenwel de aandacht te vestigen dat alle informatie die is opgenomen in de LOG-files eveneens niet automatisch is geregistreerd. Voor onze overige opmerkingen over het gebruik van de LOG-files verwijzen we naar punt 3 van huidig verslag.

Met betrekking tot (ii) en (iii) hebben wij op basis van een steekproef van 25 wijzigingen vastgesteld dat de wijzigingen zijn uitgevoerd door de volgens het organigram gemachtigde personen en dat de veranderingen concreet zijn vertaald in het costing-model SAS-ABM.

HET COLLEGE VAN COMMISSARISSEN,

DE LEDEN VAN HET INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
vertegenwoordigd door

PVMD Bedrijfsrevisoren BCVBA
vertegenwoordigd door

Eric Golenvaux
Venoot

Caroline Baert
Venoot

HET REKENHOF
vertegenwoordigd door

P. Roland
Eerste voorzitter van het Rekenhof

J. Beckers
Raadsheer in het Rekenhof